

Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Emneplan Hurtiggående mann over bord båt (HMOB)

STCW konvensjonens regel VI/2, Avsnitt A-VI/2 og tabeller A-VI/2-2

NIS//NOR

Sammen for økt sjøsikkerhet i rent miljø

Innholdsfortegnelse

1.	Introduksjon	2
1.1.	Bruk av emneplanen	2
1.2.	Planens omfang	2
1.3.	Studieressurser	2
1.3.1.	Personell.....	2
1.3.2.	Utstyr og lokaler	2
1.4.	Krav til planlegging av opplæringen	2
1.5.	Opplæringsmetoder	2
1.6.	Evaluering av opplæringen.....	2
1.7.	Vurdering av kursdeltaker	3
1.7.1.	Krav til forkunnskap	3
1.7.2.	Hensikten med vurdering.....	3
1.7.3.	Generelle vurderingskriterier	3
1.7.4.	Prinsipper knyttet til vurdering og metoder for vurderingen	3
2.	Opplæringens mål, omfang og innhold.....	3
2.1.	Opplæringens hensikt:	3
2.2	Læringsmål:	3
2.3	Omfang	3
2.4	Endringslogg.....	3
2.5	Innhold:.....	4

1. Introduksjon

1.1. Bruk av emneplanen

Emneplanen er et felles dokument for alle godkjente opplæringsinstitusjoner i Norge som gir hurtiggående mann-over-bord-båt kurs ihht. STCW konvensjonen. Emneplanen skal sikre at kursene som tilbys tilfredsstillende i konvensjonen og at kursene gir kandidatene en mest mulig lik opplæring. Emneplanen setter bestemmelser for hvilke emner det skal gis opplæring i. Emneplanen skal danne grunnlaget for den enkelte utdanningsinstitusjons planlegging av undervisningen og gjennomføring, underveis - og sluttvurderinger.

1.2. Planens omfang

Planen omfatter de krav som stilles i STCW konvensjonens regel VI/2, STCW kodens avsnitt A-VI/2 og tabell A-VI/2-2, minimum kompetansekrav for fører av hurtiggående mann-over-bord båt.

1.3. Studieressurser

1.3.1. Personell

All opplæring foretas med lærer-/instruktørstøtte med kompetanse iht. STCW konvensjonens regel 1/6 og kodens avsnitt A-I/6. Instruktører skal ha pedagogisk kompetanse tilsvarende IMO modellkurs 6.09 eller høyere.

1.3.2. Utstyr og lokaler

Undervisningen skal gis i hensiktsmessige lokaler med relevant audiovisuelt utstyr og hurtiggående mann-over-bord båter som møter relevante krav i SOLAS.

1.4. Krav til planlegging av opplæringen

Fagansvarlig skal utarbeide undervisningsmaterieell, instruktørveiledning, timeplaner og slutttest.

1.5. Opplæringsmetoder

Opplæringen skjer ved klasseromsundervisning, praktiske øvelser/demo med hurtiggående mann over bord båt.

1.6. Evaluering av opplæringen

Kandidatene skal oppfordres til å gi tilbakemelding til instruktør underveis. Etter hvert kurs skal det innhentes deltakerevaluering både skriftlig og muntlig. Institusjonen plikter til minst en gang i året å foreta faglig evaluering av kursinnhold, undervisning og gjennomføring. Evalueringen skal gi grunnlag for justeringer som er nødvendig for å tilfredsstillende og forbedre kandidatenes behov for opplæring.

1.7. Vurdering av kursdeltaker

1.7.1. Krav til forkunnskap

Deltaker skal ha minimum grunnleggende opplæring i tabell A-VI/2-1, før deltakelse på dette kurset.

1.7.2. Hensikten med vurdering

Vurderingen skal foregå slik at det er mulig å avgjøre om kandidaten har tilstrekkelig kompetanse iht. minimumskrav i STCW kodens tabell A-VI/2-

1.7.3. Generelle vurderingskriterier

Obligatorisk deltakelse i undervisningen. Bestått slutt test i henhold til STCW kodens tabell A-VI/2-2.

1.7.4. Prinsipper knyttet til vurdering og metoder for vurderingen

Metoden som velges for å vurdere kompetanse må være relevant i forhold til å kunne avgjøre om kandidatene har den kompetanse de skal ha i henhold til STCW konvensjonens minstekrav.

Metodene som velges skal være skriftlig prøve, i kombinasjon med praktisk demonstrasjon av kompetanse.

2. Opplæringens mål, omfang og innhold.

2.1. Opplæringens hensikt:

Sikre at opplæringen blir gjennomført i henhold til STCW konvensjonens krav til fører av hurtiggående mann-over-bord båt.

2.2 Læringsmål:

Etter kurset skal deltakerne kunne utføre minimumskrav i STCW kodens tabell A-VI/2-2.

2.3 Omfang:

En time i emneplanen er på 45 minutter. Kursets skal gjennomføres på minimum 32 timer fordelt på minimum 4 dager.

2.4 Endringslogg

Punkt 1.7.1 lagt til. Endret teksten under punkt 2.3.

2.5 Innhold:

Emne	Introduksjon, eksamen og avslutning				2.0 timer
Hensikt/Lære mål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
Informasjon om regler ved opphold på skolen	<ul style="list-style-type: none"> • Presentasjon av instruktører • Informasjon om regler for oppmøte, fravær • HMS, informasjon om opphold på skolens område inkludert øvelse felter 	Instruktører presenteres med ansvarsoppgaver gjennom kurset Informasjon om føring av fraværsprotokoll HMS regler for all ferdsel på skolen Sikkerhetsregler for opphold på øvelse områder	Samtale PP presentasjon	Klasserom	
Timeplan	Presentasjon av kursets timeplan	Gjennomgang av kursets timeplan, tidspunkter for oppstart, avslutning	PP presentasjon	Klasserom	STCW tabell A-VI/2-2
Informasjon om kontroll av læremål	Teoretisk vurdering av deltakere	Teoretisk eksamen		Klasserom	

Emne	1.0 Ha forståelse av hurtiggående mann-over-bord-båter sin konstruksjon, vedlikehold, reparasjon og utrustning	2.0 timer
------	--	-----------

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
1.1 Konstruksjon og utrustning	Båtens konstruksjon og utrustning samt vedlikehold og nød-reparasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til konstruksjonskrav til hurtiggående MOB båt • Kjenne til hvilke utstyrsenheter som skal være om bord i en hurtiggående MOB båt • Vite hvor en normalt finner utstyrsenhetene om bord i en hurtiggående MOB båt • Kjenne til ulike fremdriftsmetoder som for eksempel vannjet • Finne merkene på hurtiggående MOB båt med tanke på maksimum antall personer tillatt om bord 	Teori/Demo PP presentasjon	Klasserom/ praksis om bord	SOLAS ch 3 Res a. 656 (16) LSA 5.1
1.2 Vedlikehold og nød-reparasjoner	Vedlikehold og nød reparasjoner av hurtiggående MOB båt	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne utføre normalt vedlikehold • Kjennskap til metoder for nød-reparasjoner 	Teori/Demo PP presentasjon	Klasserom/ praksis om bord	Res a. 656 (16) LSA 5.1
1.3 Luftfylling - og tapping av oppdriftsrom	Oppdriftsrom	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til behov og metode for luftfylling og tapping av oppdriftsrom 	Teori/Demo PP presentasjon	Klasserom/ praksis om bord	Res a. 656 (16) LSA 5.1

Emne	2.0 Ta ansvar for utsetningsutstyr og redskaper slik det normalt er montert, under utsetting og berging - Teori	1 time
------	---	--------

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
2.1 Utsetningsutstyr - og redskaper arrangement	Davit arrangement og kroker	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne bedømme om utsetnings- utstyr- og redskap er klart til bruk • Forstå bruk og begrensinger for utsetnings arrangement • Beskrive forskjellige typer utsetnings arrangementer • Beskrive arrangement for fangliner og metoder for utsetting og oppheising av hurtiggående MOB båt • Beskrive forskjellige typer kroksystemer • Kjenne til utstyr som brukes for å dempe kreftene under utsetting og oppheising • Kjenne til sikkerhetsforhåndsregler under utsetting og oppheising av hurtiggående MOB båt • Kjenne til utfordringer ved sjøsetting og oppheising av hurtiggående MOB båter under dårlige vær - og sjøforhold 	Teori/Disk Gruppeoppgaver /Film	Klasserom	LSA 6,1 Res. 81(70): 8

Emne	3.0 Ta kommandoen over en hurtiggående mann-over-bord-båt slik den normalt er utstyrt, under utsetting og berging - Teori/Praksis	2.0 timer
------	---	-----------

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
3.1 Utsetting og oppheising	Rutiner og sjekklister for utsetting og oppheising av hurtiggående MOB båt	<p>Utsetting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utføre kontroll før utsetting i henhold til sjekklister • Beskrive risikoer og farer under utsetting av hurtiggående MOB båt • Beskrive sikkerhetstiltak under utsetting av hurtiggående MOB båt • Beskrive hvilke forberedelser som skal gjøres før utsetting av hurtiggående MOB båt <p>Oppheising:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunne beskrive metoder for å komme langs skutesiden på moderskip • Kunne Kjenne til fangliners funksjon. • Beskrive risikoer og farer under oppheising av hurtiggående MOB båt • Beskrive sikkerhetstiltak under oppheising av hurtiggående MOB båt • Beskrive hvilke forberedelser som skal gjøres før oppheising av hurtiggående MOB båt 	Praksis	Praksis om bord/klasserom	Res a 771(18)
3.2 Utsetting og oppheising under dårlige vær - og sjøforhold	De begrensninger dårlig vær - og sjøforhold setter på utsetting og oppheising	Kjenne til de begrensninger som dårlig vær og bølger vil ha på utsetting og oppheising av hurtiggående MOB båt	Teori/praksis	Klasserom/ praksis om bord	Res a 771(18)

Emne	4.o Ta kommandoen over en hurtiggående mann-over-bord-båt etter utsetting - Teori	4 timer
------	---	---------

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
4.1 Rette opp en kantret hurtiggående MOB båt	Hvordan forholde seg når en hurtiggående MOB båt kantrer	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til de mest sannsynlige årsakene til kantring • Kjenne til faremomenter ved kantring • Kjenne til tiltak som må settes i verk etter kantring • Beskrive hjelpemidler til å rette opp en kantret hurtiggående redningsbåt • Kjenne til tiltak som må settes i verk etter oppretting 	Teori/Disk/ PP presentasjon	Klasserom/ Om bord	Res a 771(18)
4.2 Manøvrering i dårlig vær	Hvordan håndtere en hurtiggående MOB båt under utfordrerne vær og sjøforhold	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til hvordan utfordrerne vær og sjøforhold kan påvirke manøveregenskapene av båten • Kjenne til at fartsbruken skal være slik at den ivaretar sikkerheten og komforten til mannskapet 	Teori/Disk/ PP presentasjon	Klasserom	Res a 771(18)
4.3 Kjenne til navigasjonsutstyr som normalt finnes i hurtiggående MOB båt	Navigasjonsutstyr	<ul style="list-style-type: none"> • Liste opp utstyret i hurtiggående MOB båter som magnet kompass, VHF og ekstraustyr som for eksempel GPS og kartmaskin • Kunne beskrive feilkilder på magnetkompasset og beskrive de vanskelighetene de kan medføre når man utfører søkemønster • VHF radio utstyr <ul style="list-style-type: none"> ○ Kjenne til bestemmelsene ved bruk av VHF 	Teori/Disk/ PP presentasjon	Klasserom	LSA 5.1.22.3 SOLAS ch. 4
4.4 Kjenne til sikkerhetsutstyret som normalt finnes i hurtiggående MOB båt	Sikkerhetsutstyret	<ul style="list-style-type: none"> • Liste opp utstyr for å fange oppmerksomheten fra andre som: <ul style="list-style-type: none"> ○ Pyroteknisk ○ Lykt egnet for morsesignal ○ Lyskaster • Kjenne til bruken av SART • Kjenne til bruken av VHF • Beskrive hvordan man bekjemper brann med båtens slokkeutstyr • Kjenne til bruken av selvretningsutstyret • Kjenne til bruken av lense-utstyr 	Teori/Disk/ PP presentasjon	Klasserom	LSA 3,1 SOLAS ch 4
4.5 Kjenne til personlig sikkerhetsutstyr som brukes i hurtiggående MOB båt	Personlig sikkerhetsutstyr	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne til personlig sikkerhetsutstyr til bruk i hurtiggående MOB båt som, vester, flytedrakter, termisk beskyttelse og redningsdrakter • Demonstrere bruk og vedlikehold av personlig sikkerhetsutstyr 	Teori/Diskusjon/Demo PP presentasjon	Klasserom	LSA 5,1

Emne	4.o Ta kommandoen over en hurtiggående mann-over-bord-båt etter utsetting - Teori
------	---

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
4.6 Søkemønster	Søk og søksmønster	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrive de mest vanlige søksmønster <ul style="list-style-type: none"> ○ Parallellsøk ○ Firkantsøk • Beskrive valg av søkemønstrene med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> ○ Vurdering av farer ○ Søke fart ○ Avstand mellom søkelinjer ○ Drift ○ Type objekt ○ Sikt ○ Øyehøyde 	Teori/Disk/ PP presentasjon	Klasserom/ praksis om bord	IAMSAR Res a 771(18)

Emne	5.0 Ta kommandoen over en hurtiggående mann-over-bord-båt etter utsetting - Praksis/øvelser				19 timer
------	---	--	--	--	----------

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
5.1 Manøvrering i sakte fart	Hvordan håndtere en hurtiggående MOB båt under sakte fart	<ul style="list-style-type: none"> Håndtere en hurtiggående MOB båt i sakte fart Beskrive hvordan hastighet og eksterne krefter kan påvirke manøveregenskapene ved sakte fart 	Praksis	Praksis	Res a 771(18)
5.2 Manøvrering i høy fart	Hvordan håndtere en hurtiggående MOB under høy fart	<ul style="list-style-type: none"> Håndtere en hurtiggående MOB båt i høy fart Beskrive hvordan hastighet og eksterne krefter kan påvirke manøveregenskapene ved høy fart 	Praksis	Praksis	Res a 771(18)
5.3 Hvordan gå til og fra skutesiden	Behandling av hurtiggående MOB båt	<ul style="list-style-type: none"> Beskrive hvordan man kommer klar av skutesiden med hurtiggående MOB båt Beskrive hvordan fanglinene kan brukes for å komme klar av skutesiden 	Praksis	Praksis	Res a 771(18)
5.4 Helikopter operasjoner	Samarbeid med helikopter	<ul style="list-style-type: none"> Beskrive: <ul style="list-style-type: none"> Kommunikasjon Signalering Forberedelser Metoder for overføringer Kjenne til farer og generelle sikkerhetsregler 	Teori/praksis	Praksis	IAMSAR
5.5 Berging av overlevende fra sjøen	Hvordan kjøre inntil og plukke opp personer fra sjø	<ul style="list-style-type: none"> Beskrive hvordan man plukker personer opp fra vannet Beskriv hvordan men får en skadet og utmattet person om bord i en hurtiggående MOB båt Vite at alle som skal i vannet for å assistere nødstedte skal være sikret med line Kjenne til metoder å berge nødstedte fra sjøen med fokus på: <ul style="list-style-type: none"> Fart Kurs med tanke på strøm og vind Forberedelser av mannskapet. Beskrive metoder for å redde personer i vannet, <ul style="list-style-type: none"> I horisontal stilling I vertikal stilling Med redningsgrind Med kasteline og ring Demonstrere metoder for å redde nødstedte i vannet 	Klasserom/ praksis	Praksis	IAMSAR
5.6 Svømme i spesialutstyr	Overflatesvømming	<ul style="list-style-type: none"> Kunne bruke spesialutstyr for overflatesvømming som <ul style="list-style-type: none"> Snorkel Dykkermaske Svømmeføtter 	Praktisk	Praksis	Res a 771(18)

Emne	5.0 Ta kommandoen over en hurtiggående mann-over-bord-båt etter utsetting - Praksis/øvelser				
------	---	--	--	--	--

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	Referanse
5.7 Gjennomføre søk etter anerkjente søkemønstre	Søk og søksmønstre	<ul style="list-style-type: none"> Kunne vurdere hvilke søk og søksmønstre som er de mest effektive utfra objekt det letes etter og rådende vær - og sjøforhold Kunne kjøre søk etter anerkjente søkemønstre 	Teori/praksis om bord	Klasserom/praksis om bord	IAMSAR Res a 771(18)
5.8 Bruke nødutstyret som finnes i hurtiggående MOB båt	Nødutstyr	<ul style="list-style-type: none"> Kunne bruke nødutstyret som finnes om bord i en hurtiggående MOB båt 	Teori/praksis om bord	Praksis om bord	LSA 5,1
5.9 Bruke kommunikasjonsutstyr og signalutstyr på en effektiv måte	Kommunikasjonsutstyr og signalutstyr	<ul style="list-style-type: none"> Kunne bruke kommunikasjonsutstyr og signaliseringsutstyr på en effektiv måte 	Teori/praksis om bord	Praksis om bord	IAMSAR Res a 771(18)

Emne	6.o Betjene motor på en hurtiggående mann-over-bord-båt - Teori/praksis	2 timer
------	---	---------

Hensikt/Læremål	Innhold	Krav til utførelse	Eksempel på metode	Eksempel på læremiljø	
6.1 Kjennskap til motor	Motor	<ul style="list-style-type: none"> • Sjekkliste før oppstart av motor • Kjenne til metoder for å starte motor • Kjenne til bruken av «dødmannsknappen» • Forstå alarmsymboler ifm. motor • Fastslå behov for å sjekke oljetrykk og kjølesystem 	Teori/praksis om bord	Klasserom/praksis om bord	Ref Produsent